

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս 4 եցամսեայ 3
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դուռ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մէլիքեան, Պապր Ալի Ճաստիքի քիւ 20 Տ. ձիվէլեկեան Է. Յիւնիսի սպարաւոր:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

20 Նոյար

Խմբագիր Բ. ՊՈԶԱՆՆԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Մ. ԼՅՄԻԱԾՆԻ մէջ, Կաթողիկոսական ընտրութեան պահուն, Համադգային ժողովն երկու անգամ կ'ընտրէ, ըստ պահանջման Պալատին, ինչպէս որ վերջին ընտրութեան նախնի իսկ կատարուեցաւ, և Տ. Ներսէս Սրբազան Ա. քանտիտա ընտրուեցաւ, և Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան Բ. քանտիտա:

Արդ կ'առարկուի թէ, Ս. քանտիտան է ազգին Կաթողիկոսը, և Ռուսիոյ կայսրը միշտ զայն վաւերացուցած է: Եթէ այսպէս է, ուրեմն ինչ նշանակութիւն ունի Բ. քանտիտայի մ'ընտրութիւնը, ինչպէս հակառակն, Պալատին տալով տուած է երկու քանտիտայի ընտրութիւն, որոյ մին Ռուսիոյ կայսրէն կը նշանակուի Կաթողիկոս ամենայն Հայոց, Բնական է որ երբ երկու անձանց անուններ պիտի արձանագրուին թղթի վրայ, նախ մին և ապա միւսը պիտի նշանակուին: Կարեւորութիւն չունի ուրեմն ըսել թէ, առաջինն է ազգէն ընտրուողը, միւրին երկրորդն ալ ազգէն չ'ընտրուիր: Երկուքն ալ ազգէն կ'ընտրուին, մին Ռուս, և միւսն Երոյ: Եթէ մին, այն է առաջինն Կաթողիկոս կ'ընտրուի, երկրորդն իրեն ինչ կ'ընտրուի, Լաւ է որ ինքզինքն իսկ չ'ապրենք, ազգը կ'ընտրէ երկու քանտիտաներ, մին Ա. և միւսը Բ. անուններով: Բնական է որ առաջինն նախապատուութիւն ունի, և երկրորդը անկէ յետոյ կուգայ: Բայց այս կարգը արդեւ մը չէ Ռուսիոյ կայսրը՝ երկրորդ քանտիտային վաւերացում տալու մասին: Կըսուի թէ, մինչեւ ցարդ եղած չէ. բայց որ մը կրնայ ըլլալ, և այդ պատճառաւ երկու անուններ կը ներկայանան Ռուսիոյ կայսրը, որ ընտրէ անոնցմէ մին Կաթողիկոս ամենայն Հայոց:

Կ'առարկուի թէ Ա. քանտիտան մեծամասնութեան ընտրեալն է և երկրորդը փոքրամասնութեան: Սըլալ է այս: Ճշմարտ կ'ըլլար, եթէ Ս. ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովն, որ 31 անձէ կը բաղկանար, միանգամ քուէարկութեամբ ընտրէր զՆերսէս Սրբազան 26 ձայնով և միւնացեալ 5 ձայնը վերաբերէր Մելքիսեդեկ Սրբազանին: Եթէ Ներսէս Սրբազան ունեցաւ 26 ձայն, Մելքիսեդեկ Սրբազան եւս ունեցաւ 19 ձայն, ուրեմն եղած են ընտրողք որ թէ Ներսէս Սրբազանի և թէ Մելքիսեդեկ Սրբազանի քուէ տուած են: Կարելի էր որ 26 ձայն ալ միաբանէր Մելքիսեդեկ

Սրբազանի Բ. քանտիտայութեան վրայ: Կամ թէ՛ 31 ընտրողք առաջին քուէարկութեամբ զՆերսէս Սրբազան միաձայնութեամբ ընտրէին Ա. քանտիտա, և երկրորդ քուէարկութեամբ ալ զարձեալ միաձայնութեամբ ընտրէին զՄելքիսեդեկ Սրբազան Բ. քանտիտա: Միշտ մի և նոյն բանն է. Ներսէս Սրբազան, որ առաջին անգամ ընտրուեցաւ, եղաւ Ա. քանտիտա: Կիտի կրնայինք զայն Կաթողիկոս անուանել, եթէ հարկ չ'ըլլար երկրորդ ընտրութեան մ'ալ կատարուի, որով ընտրուեցաւ Մելքիսեդեկ Սրբազան, և եղաւ Բ. քանտիտա: Ուրեմն այս երկու Սրբազաններէն մին Կաթողիկոս անուանել Ռուսիոյ կայսրը կը պատկանէր:

Այս է Պալատին անուն օրինակ տալու պահանջումը. և այս պատճառաւ վերջին ընտրութիւնը չ'ընկալուեցաւ, քանզի քանտիտային մին հրաժարեալ էր, և կը մնար մէկ անուն, որ հակառակ էր Պալատին տալու պահանջման: Ուստի նոր ընտրութիւն հրամայուեցաւ:

Սակայն պէտք չէ զարմանալ այն հաւանականութեան վրայ, որ կրնայ ունենալ Բ. քանտիտայ ընտրութիւն Կաթողիկոսութեան. երբ յիշենք թէ Ս. ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովն անգամ, Թուրքիոյ Հայոց Ազգային Երեսփոխանական ժողովն ընտրական արդեանց ճշգրտութեամբ չ'հետեւեցաւ. փոխանակ զԵրեմիան Սրբազանը Բ. քանտիտա ընելու ըստ արդեանց բըռնեալութեան, զՄելքիսեդեկ Սրբազան Բ. քանտիտա ըրաւ, առանց ուշադրութիւն ընելու այս վերջին փոքրամասնութեան, բաւական համարելով որ Մելքիսեդեկ Սրբազան Թուրքիոյ Հայոց Երեսփոխանական ժողովոյ եռապատիկ ցուցակին մէջ կը գտնուէր: Այսպէս իրաւունք կը համարի նաեւ Ռուսիոյ կայսրն ընտրել զմին այն երկպառակ ցուցակէն, զոր կը պատրաստէ Ս. ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովն: Ռուսիոյ կայսրը չ'ընտրէ ընտրել զոր, որ այդ երկպառակ ցուցակէն գուրս է. ինչպէս Ս. ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովը չ'ընտրէ երկպառակ ցուցակէն մէջ դընել զոր, որ Թուրքիոյ Հայոց Երեսփոխանական ժողովոյ եռապատիկ ցուցակին մէջ չ'գտնուիր:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական ընտրութիւնը կը կատարուի տալէս. նախ Թուրքիոյ Հայոց Երեսփոխանական ժողովը կ'ընտրէ 7 եպիսկոպոսներ, յետոյ Թուրքիոյ Հայոց Երեսփոխանական ժողովը կ'ընտրէ այդ եօթնապատիկ ցուցակէն մէջէն 3 եպիսկոպոսներ, ապա Ս. ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովը կ'ընտրէ այդ եռապատիկ ցուցա-

կին մէջէն 2 եպիսկոպոսներ. և ամենէն յետոյ Ռուսիոյ կայսրն այդ երկպառակ ցուցակին մէջէն և ընտրէ մի եպիսկոպոս կ'ընտրէ Կաթողիկոս ամենայն Հայոց:

Այսպէս եղած է ցարդ. այսպէս պիտի ըլլայ և նոր ընտրութեան մէջ, քանի որ Պալատին անուն Կաթողիկոս զործադրուի: Ուրեմն ինչ իրար անցեր է Արեւելք, մինչ ինքը կը խոստովանի թէ Պալատին փոփոխութիւնն առանց Կաթողիկոսի գործակցութեան կարելի չէ. ինչ պատճառաւ ուրեմն Թուրքիոյ Հայք տագնապին վերստին, խնդիր յուզեն, յուզուին, և ընդհանրապէս միւր թէ մեզի համար զբաղելու խնդիրներ կը պահանջեն. Թող ժողովի ԼՅՄԻԱԾՆԻ Համադգային ժողովն և մեզմէ տրուած ցուցակներէն զատ երկու քանտիտաներ, և ներկայէ Ռուսիոյ կայսրը. մեզ այս ցուցակէն ընտրութեան մէջ, եթէ մեր ըսելիքն ու ընկերք պիտի պահենք Կաթողիկոսին ընտրութեան յետոյ, ինչպէս կ'առաջարկէ Արեւելք. միւրին կանխաւ գէթ բողոք մը չ'ընելու տկարութիւնն ալ պիտի ունենանք յամօթ և ի նախատինս Հայութեան, ինչպէս կը ջանայ Ռուսիոյ զործակցութիւնը մեր մեր բողոք անօգուտ պիտի լինի, քանի որ Ռուսիոյ կառավարութիւնը չ'ընդունի զայս արտադրութեան չէ Հայ ազգը գոհացնելու, կամ աւելորդ եկեղեցական-ազգային գործոց չ'միջամտելու խոստում տուած չէ. մոռնալով թէ Ռուսիան է որ ի լուր ուղորդ աշխարհի կ'աղաղակէր թէ Թուրքիոյ քրիստոնեայք ազատութիւն չ'են վայելեր իրենց կրօնական գործերը վարելու. մինչ ընդհակառակն Թուրքիա է որ այդ անտին կատարեալ ազատութիւն չ'ընտրած է. իսկ Ռուսիա ոչ միայն մեր եկեղեցական-ազգային գործոց, այլ և եկեղեցիէն ներս, մինչեւ Ս. Սիդանին առջեւ հասած, կը միջամտէ մինչեւ Ս. Պատարագի արարողութեանց. և այս տխուր վիճակին մէջ բողոք մը բառնալն, ըստ Արեւելքի, անհրաժեշտ է եղեր մեզ, մանաւանդ ի ձեռն ուրիշ տէրութեան մը, (քանզի Ռուսիոյ անձնակազմին վրա ի վերադրուած անոյ. . . որ յոյժ անբաղաճաղութեան է եղեր. . .) Ո՛վ աղայութիւն, մինչեւ երբ պիտի առաջնորդես զմեզ:

Երբեք միայն երեք կայսրութիւնը և Յիսուս ընդհ. համաձայնութեան մը եղանակը գտած լինելով, տրամադիր են եղապատկան նոր դուստրու. մը փութացել ի փարիզ կամ ի Պէրլին: Խոսքիս միայն տակաւին չէ ծանուցել իւր տրամադրութիւնները: Կէս-Պաշտօնական ազգութեան կը ծանուցուի թէ, իտալիոյ կառավարութիւնն Անգլիոյ տեսութեանց յարած է ինչ ինչ զիջումներու շնորհիւ, որք ի հարկին պիտի լինին իրեն՝ Կարմիր ծովու եղերաց վրայ, ինչպէս նաեւ Միջերկրականի մէջ:

Ինչ որ ալ լինի այս լուրերուն տուողութիւնն, ուրիշ բաղմամբ նշաններէ ևս կ'երեւի թէ, Անգլիոյ հետ համաձայնութեան մը համար կեցող դժուարութիւնը որ քան զոր կ'աւելան և կը յուսանցուի թէ երկպառակ խնդիրը քիչ ժամանակէն ճշմարտապէս դժնդակ երեւոյթ մը պիտի ստանայ:

Տէյլը Թէյէկրաֆ լրագիրն իւր իւր դեկտ. 23 թուով կը ծանուցանէ թէ, խոսքիս հրամանադրի մը ծրագրերը կը ընեն, որ պարտուց կարգադրման օրէնքը պիտի ջնջէ և պարտուց անտուկին վարչութիւնը դադարեալ պիտի հրատարակէ: Գերմանիոյ և Ռուսիոյ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵԿԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վերջին թղթաբերով եկած եւրոպական լրագիրը կարեւոր լուրեր կը բերեն մեզ վերաբերմամբ երկպառական գործոց: Յիսուսական Տէյլը լրագրին խօսքին նայելով, ցամաքային տէրութիւնը որոշեր են չեղեալ նկատել Բրիտանական առաջարկներն, եթէ Անգլիա բացորոշ պատասխան մը չ'ապահանջէ: Յիսուսական Թան լրագիրն, որ Պ. ժիւլ Ֆերիի նախարարութեան թերթն է, աւելի հեռին երթալով, խմբագրական յօդուածի մը մէջ, որ մեծ ուշադրութիւն գրաւած է, կը յայտարարէ թէ, Անգլիոյ վերջին առաջարկութիւնը անընդունելի են փարիզէն ուղղեալ հեռագրեր մինչեւ իսկ կը ծանուցանեն թէ, Յիսուսական կառավարութիւնը բաւարարուած չ'են: Կառավարութեան երմտական ծրագիրը, Յիսուսական կառավարութեան վերջին ապացուցումն, զոր Պ. Վատինիլիսն պաշտօն ստացեր է լորտիրանի վրէջ հաղորդելու, և որ լաւ տպավորութիւն մը յառաջ բերած է ի Պէրլին՝ քաղաքական ակմբոց ունեց մէջ՝ մեծ տէրութեանց կողմէ միջամտութեան մը նախաշաւիղը կը համարուի, երկպառակ եւ մըտական և քաղաքական խնդիրը միջազգային հիման մը վրայ կարգադրելու համար:

Հիսուսային երեք կայսրութիւնը և Յիսուս ընդհ. համաձայնութեան մը եղանակը գտած լինելով, տրամադիր են եղապատկան նոր դուստրու. մը փութացել ի փարիզ կամ ի Պէրլին: Խոսքիս միայն տակաւին չէ ծանուցել իւր տրամադրութիւնները: Կէս-Պաշտօնական ազգութեան կը ծանուցուի թէ, իտալիոյ կառավարութիւնն Անգլիոյ տեսութեանց յարած է ինչ ինչ զիջումներու շնորհիւ, որք ի հարկին պիտի լինին իրեն՝ Կարմիր ծովու եղերաց վրայ, ինչպէս նաեւ Միջերկրականի մէջ:

Ինչ որ ալ լինի այս լուրերուն տուողութիւնն, ուրիշ բաղմամբ նշաններէ ևս կ'երեւի թէ, Անգլիոյ հետ համաձայնութեան մը համար կեցող դժուարութիւնը որ քան զոր կ'աւելան և կը յուսանցուի թէ երկպառակ խնդիրը քիչ ժամանակէն ճշմարտապէս դժնդակ երեւոյթ մը պիտի ստանայ:

Տէյլը Թէյէկրաֆ լրագիրն իւր իւր դեկտ. 23 թուով կը ծանուցանէ թէ, խոսքիս հրամանադրի մը ծրագրերը կը ընեն, որ պարտուց կարգադրման օրէնքը պիտի ջնջէ և պարտուց անտուկին վարչութիւնը դադարեալ պիտի հրատարակէ: Գերմանիոյ և Ռուսիոյ

յարուցած խնդիրն այսպէս պիտի լուծուի այնքան կտրուկ որքան յանդուգն եղանակաւ : Գահիրէէն հեռագիր մ'արդարեւ կը հերքէ անգլի թերթին տուած այս լուրը , բայց Եգիպտական կառավարութեան Ռուսո-Գերմանական պահանջման բացորոշ պատասխան մը տալ չուզելը՝ դիւանագիտական ակնթոյց մէջ նշան մը կը համարուի թէ , Անգլիա աւելի ազդու աշխարհավարութեան մը հետեւիլ սկսած է , զի ամեն ոք գիտէ թէ , Նուպար փաշայի դրեթէ մերժողական պատասխանն՝ անգլի գործակատար Սըր Խիլին Պէյրիսկի կողմէ թերադրուած էր :

Սուտանի պատերազմական ասպարիզէն նոր լուր մը չկայ : Լորտ Ուոլսլիի զօրաբանակը յոյժ գանդադորէն յառաջ կը խաղայ , և տակաւին գրեթէ անհնար է ճշգրտել այն թուականն , յորում պիտի կրնայ համախմբուիլ ի Պէրպէր : Դեկտ. 24 թուով հեռագիր մը , որոյ աղբիւրն երկրայական է , կը ծանուցանէ թէ Մէհմետ 7 զօրագունդ զրկեր է ի Պէրպէր : Անգլիացուց հետ կռուելու համար : Ուրիշ զրոյցներու նախերով , սուտ մարդաբէն օգտակար չհամարիր ընդդիմանալ Ուոլսլիի զօրախմբին յառաջխաղացման ի խարդուած , իւր դիտաւորութիւնն է եղեր թողուլ որ անգլի զօրքերը խարդուած մտնեն , և ապա ընդհատել նոցա հաղորդակցութիւններն : Առայժմ Անգլիոյ ծովային գործոց նախարարութեան կողմէ Բորթոմստութի զինուորական նաւահանգիստն ուղղեալ հեռագիր մը կը հրամայէ որ հարաւային գաւառաց թնդանթա զօրագունդը պատրաստ կենայ անմիջապէս ճիպրալթար և Եգիպտական կառավարութեան այս որոշումն Եգիպտոսի վերաբերեալ ընդհ. խառնաշփոթութեանց կը վերադուրի , բայց մասնաւորապէս այն հարկին , որ կրնայ ծագիլ գրաւիչ բանակն ինչպէս նաև Սուտանի արշաւական զօրաբանակն զօրացնելու համար :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք , վեհ. Սուլթանը ժամ 7 ին կառքով և Սպարապետ Ղադի Օսման փաշան և Նամիզ փաշան իւր դէմն ունենալով , մեծ հանդիսիւ Պէշիքթաշի մզկիթը գնաց , և անդ կատարուած աղօթքներուն ունին դնելէ յետոյ նորէն մեծ հանդիսիւ Երլումը վերադարձաւ : Երբ Երլումը տանող մեծ պողոտայն հասաւ , կառքէն վար իջնելով , երկվար հեծաւ , և ապա գնաց կայս. պալատն : Օսմ. նախարարք , իւլէմայք և բազում բարձրաստիճան անձինք ներկայ կը գտնուէին :

— Ժամանակէ մ'ի վեր Բ. Դրան և Սոֆիայի կառավարութեան միջեւ յարաբերութիւնը օր քան զօր կը դժուարանան : Յար տիւ Պոսֆոր կըսէ թէ՝ Սրտաբին գործոց նախարարութիւնը կը պահանջէ որ Պուլլարիոյ գործակատարութիւնն իւր զեկուցումները Թուրքիոյ լեզուա հաղորդէ Բ. Դրան , և ետ կը զրկէ այն բոլոր ծանուցադրերն , որք Յրանսերէն լեզուա գրուած են : Բայ աստի՛ Բ. Դրան որ և է քաղաքական հանգամանք չճանչիր Պուլլարիոյ գործակատարութեան զեկուցմանց վրայ , այլ պարզապէս վարչական գործեր կը համարի զանոնք :

— Յար տիւ Պոսֆոր լրագրէր կ'ըսէ

թէ Սուտանայէն մինչեւ Տարսն երկաթուղւոյ մը շինութեան արտօնատեսքը իրենց Ֆէրմանն Սնդիկական ընկերութեան մը թողած են , որ ի մօտոյ պիտի սկսի շինել այս կարեւոր գիծը : Այս մասին հարկ եղած պայմանագիրն վերջին օրերս ստորագրուեց :

— Պաշտօնական ազդ. մը կ'արդելու լրագրաց գրքի ձեռով հրատարակել իրենց թերթիները : Լըրագիրք պարտաւոր պիտի լինին այս մասին նախապէս արտօնութիւն րստանալ Հանրային կրթական նախարարութեան :

— Վերջին օրերս ծանուցինք թէ , դաւառաց սնտուկներուն վրայ Հալաբէ ունեցող սեղանաւորաց վերջին ձեռնարկին վրայ , յատուկ յանձնարում մը կազմուած էր այս առկախ խնդրը կարգադրելու համար : Յիշեալ յանձնարումն , որ ինչպէս յայտնի է , Էվգաֆի առեւտրական և երկրագործական ու երմուական նախարարներէն կազմուած է , նախնիք օրն իւր առաջին նիստն ըրաւ ընդ նախադասութեամբ հանրային կրթական նախարար Մուսթաֆա փաշայի :

— Երէկ թէեւ Մէվլուտի տօնին առթիւ Բ. Դուռը դոց էր , սակայն արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա : Սէլամլըքի արարողութեանէն յետոյ Բ. Դուռը գնաց և արտաքին գործոց նախարարութեան ընդհ. քարտուղար Նաուա Էֆի և Բ. Դրան առաջին թարգման Տավուտ Էֆենդիի հետ աշխատեցաւ :

— Պատուայէն (Ալպանիա) կը գրեն թէ , կ'ըսէ Սթամուլու , Գարաուպլըք Գուլաշին մէջ ութ իսլամ Ալպանիացուց վրայ յարձակելով , սպաններ են զանոնք : Յարձակողներն ամանք ալ վերադարձան : Գարաուպլըք իրենք զիրենք արդարացնելու համար կ'ըսեն թէ սպանեալ Ալպանիացիք որսորդներ էին , որք գաղտագողի կ'սպաննէին նիւթիւ իշխանին վերապահեալ որսերը :

— Պէրլարտէն դեկտ. 23 թուով կը հեռագրեն թէ , 40.000 Ֆրանքի արժողութեամբ գոհարներն պարտնակող ծրար մը գույցուեր է Պէրլարտի թղթատան մէջ : Գողցուած նիւթերուն մէջ կը գտնուէին աղամանգաւոր մանեակներ , ապարաջաններ , և աշուներ , որոց իւրաքանչիւրն 1.200 Էն մինչև 5.000 Ֆրանք կ'արժէր :

— Հայկիքաքէն դեկտ. 24 թուով կը հեռագրեն թէ , ոստիկանութիւնը՝ չորս լիպրա ուժանակ և պայթուցիկ վամպուշներ պարտնակող սնտուկ մը գտեր է չէնքի մը քովէն , ուր զինուորական վարչութեան վերաբերող քանի մը պաշտօնատարներ կը բնակէին :

— Ժամանակէ մ'ի վեր արքունի նաւարանին մէջ շինուող Հ. Գ. Է. զըրահաւորն աւարտած լինելով , այսօր ջուրը պիտի իջուցուի մեծ հանդիսիւ , որուն ներկայ պիտի գրտնուին Օսմ. նախարարք ոմանք և բարձր պաշտօնատարք :

Նորակերտ մարտանաւը մինչեւ ցարդ Կ. Պուլոյ մէջ շինուած մեծադոյն զրահաւորներէն մին է : — Լրագիրք ոմանք վերջին օրերս ծանուցին թէ՝ Տէրքոսի ջուրի ընկերութեանը գործաւորներէն մին՝ իւր շարթականն ստանալէ յետոյ՝ Տէրքոսէն Բերա վերադարձած ժամանակ կողոպտուած և սպաննուած էր : Քաղաքապետութեան մէկ պաշտօնական ազդը քաղաքականապէս կը հերքէ զայս լուրը :

— Եւսէնէն կը գրեն թէ , արաբական Պէտոյ ցեղն ապստամբեր է և կիսաբաժնի հրամանատար Էսմէ

փաշա իսկոյն Օսմ. զօրք զրկեր է անոր դէմ : Ապստամբաց և զօրաց միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցեր , որոյ մանրամասնութիւնը դեռ կը պակսին :

— Յրանսերէն կէս պաշտօնական լրագիրք քաղաքականապէս կը հերքէ այն լուրը թէ , Պիլմարք իշխանը մտադիր էր ուղեւորութիւն մ'ընել ի Փարիզ :

Պիլմարք իշխանին ի Փարիզ ուղեւորութեան մը զրոյցը՝ Յրանսայի հանրային կարծեաց շարժումը քնննախերելու և հայրենամոլ յայտարարութեանց գրգռելուն նըպատակաւ արձակուած փորձագուն մը կը համարուի : Բաղում փարիզեան լրագիրք խաբուած և բուռն յօգուածներ հրատարակած են , որք վրիժառուքեան դադարը կը հաստատեն , և կարծուի թէ՝ Պիլմարք իշխանն այս փորձով պարզապէս ուղած է խորհրդարանն և դաշնակցական խորհուրդը նախապատրաստել 1885 ին զինուորական նոր Էտոթմանակ մ'ընդունելու :

— Բոլիթիշ Գորէսթոնտէն լրագրին Բերքապուրի թղթակիցը Մակեդոնիոյ կարծեաց խառնութեան վրայ խօսելով , կ'ըսէ .

« Այս դէպքերը պէտք է տեսնել հակահարուած լինին Պուլլարական յուզման մը , որ այս վերջին ժամանակներս զգալի եղաւ Մակեդոնիոյ մէջ ամենամեղաւոր եղանակաւ , և որոյ առջեւ Թուրքերն իրաւամբ կրաւորական դիրք մը չընեցին : Պուլլար խռովայնութեան յայցերն , իրենց սպառազինական փորձերն ևս , թող կուտան ենթադրել թէ , ժամանակը բարեպատեհ համարած են Մակեդոնիոյ խնդրը զգալի ապստամբութեան օրակարգը դնելու և ստիպելու զերրոյա , որ նովա զբաղի : Այս ենթադրութիւնն հաստատող պարագայ մ'է Մակեդոնիոյ խռովութեանց զուգադիպութիւնն այն ձեռնարկներուն հետ , զորս Պուլլար կուտակցութիւնն ըրաւ Պ. Կըլլատմընի քով , նմա հաղորդելով Պուլլարաց արտօնները վերաբերմամբ այն հալածանաց , որոց նշանակ եղած էին ի Մակեդոնիա : »

« Այս խառնաշփոթութեանց նկատմամբ Ռուսիոյ դիւանագիտութեան ընթացքին դալով , ամեն պատճառ կայ կարծելու թէ , ամենագլխաւոր ընթացք մը պիտի բըռնէ , զի Ռուսիոյ պաշտօնական ակնթոյց մէջ որ և է Պուլլարական շարժում այնքան փոփոխուող կը համարուի Երուսղոյ ընդհ. խաղաղութեան սրբան անպատեհ նոյն իսկ խռովայնութեան համար : Միւս կողմէ , Մակեդոնիոյ մէջ իրաց վրձակը զգալապէս բարւոքած կ'ընելու : »

— Մօնիթէօր Օրիանթալ կ'իմանայ թէ , Կ. Պուլոյ մաքսային Վարչութիւնը նախնիք օրը ժանեակ պարտնակող մեծ սնտուկ մը գրաւեր է , որ Մարսիլիոյ վերջին չորեքուրեք երեք էր մայրաքաղաքիս զեկուցման մը պաշտօնատարներէն միոյն անուամբ , և որ կ'ընել թէ առեւտրական տան մը սահմանեալ էր :

Գետականտան խաղաղ մը մաքսատուն երթալով , սնտուկը կ'ստանայ , և մաքսական վարչութիւնն առանց դժուարութեան կը յանձնէ զայն առանց մաքսատուքի , սակայն միանգամայն միջեւ դեպքանտուէր : Այս վերջին տեսնելով որ սնտուկն ոչ թէ դեպքանտուէր , այլ վաճառականի մը տունը կը տարուէր , կը միջամտէ և սնտուկը զրաւել կուտայ : Այս միջոցին խաղաղ անհետ կըլինի և Գորձին մաքսատուն փոխադրել կ'ուտայ սնտուկը :

Այժմ բնութիւն մը բացուած է դիտարարութեան թէ այս դործին մէջ թիւր իմացութիւն կայ թէ ոչ խաղախութիւն :

ԱՅԴԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գահութեամբ կը հրատարակուի Աղգ. Վարչութեան կրօն. ժողովոյ յետադայ պաշտօնական աղբն , որ բացորոշ հերքում մը կուտայ Հաճնոյ կարծեաց բռնի ամուսնութեան նկատմամբ Արեւելիի հրատարակած անպատկառ և ստապատիր տեղեկութեանց , որք ձրի դուրթակցութիւն սկսած էին Հայ և օտար հասարակութեանց մէջ , և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ սկիւրմ և չարախղութեանց զեղեցիկ առիթ մ'ընծայած էին աղբային մամուլ մէկ մասին և օտար լրագրաց մէջ ստգտանելու Հայկական եկեղեցին և Հայ եկեղեցականութիւնը :

Կրօն. ժողովն՝ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ սպառնացող այս թագուն փոխադրելու առջեւ չէր կրնար անտարբեր մնալ , և հետեւապէս առաջին օրէն ձեռնարկեց քննութեան , որոյ արդիւնքն եղաւ ահա՛ սոյն պաշտօնական աղբն , որ անչուտ դայթակղեալ միտքերը բուռն ժելու և պարզամտաց մտային խաւարը փարտաւորու կողուած է : Այս սուհետեւ ողջամիտ հասարակութեան կը մնայ անաչառութեամբ դատել թէ , Հայրենիք իրաւունք չունէ՞ր ոգի ի բռնի ոգորելու ընդդէմ՝ այն կեղծաւորութեան , որ լոյն դրած էր Արեւելիի սկիւնալաց մէջ , և ամուսնական զեղծում մը պարտաւորու պատրուակին ներքեւ : Հայգործաւորները խորտմատել կը ճշնելու Կրօն. ժողովն , հաւատարմի իւր կողման , ահա՛ մասնաւոր հարուածը կուտայ այդ կեղծաւորութեան , առանց վախճալու այն սպառնալիքներէն , զորս Արեւելիի անօրէն ժողովն այս քանի մ'աւուր մէջ ուղղակի կամ անուղղակի տեղացուց Կրօն. ժողովոյ գլխուն , որպէս զի յետաձգէ իւր պաշտօնական աղբին հրատարակումը :

Արեւելք՝ դատապարտութեան դրօշմն հաղիւ իւր ճակտին ընդունած՝ կը սրէ իւր ակնայնքը Կրօն. ժողովոյ դէմ , և երէկ պաշտօնական որոշումն հրատարակելէ յետոյ անամօթաբար կը յաւելու թէ , լոմաղրական յօդուածով մը պիտի պատասխանէ նոյն պաշտօնական աղբին , Հայրենիք անհամբեր կ'սպասէ տեսնել այդ յօդուածն , որպէս զի առիթ ունենայ հրապարակելու այնպիսի դաւեր , զորս Արեւելք նիւթած է այս դործին մէջ , և զորս մեք խղճալով ցարդ չէնք հրատարակած :

Կրօնական ժողովն որոշած է Հաճնոյ կարծեաց բռնի ամուսնութեան վերաբերեալ բոլոր գրութիւններն Աղգ. ժողովոյ յառաջիկայ նստին ներկայացնել : Նոյնպէս որոշած է սոյն պաշտօնական ծանուցման Գաղղիներէն թարգմանութիւնը մայրաքաղաքիս Երուսղական լրագրաց հաղորդել : Փափաքելի և պահաջելի իսկ է որ սոյն պաշտօնական ծանուցման թարգմանութիւնը թուրք լրագրաց ևս ուղղուի , ինչպէս նաև Ռուսահայ լրագրաց , որք միամտաբար զոհ գնացին Սօսիւն և Վաղինակ ստորագրող երկու անխիղճ թղթակցաց լրբերի սուտերուն :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Կրճ. Բաղդ. Առ. Կրճ. Վարդ. Կրճ.

Ազգ. վարչութեան Կրճ. Ժողովն Հանձնոյ ամուսնական խնդիրն, որ ժամանակէ մ'ի վեր գայթակղեցուցիչ հրապարակութեանց նիւթ եղած է, ուշադրութեան առաւ, և յետ քննութեանց՝ համոզումագոյացոյց թէ Հանձնոյ մէջ կատարուած նոյն ամուսնութեան պայինքն Նարկիլի ընդ Հայրապետի պատկը բռնի եղած չէ, և ոչ այնու եղանակաւ՝ ինչպէս նկարագրած է Արեւելք լրագրոյ 189 թիւ և օգոստ. 19 թերթով հրատարակեալ թղթակցութեան մէջ, հետեւապէս և Տ. Եկրակոս եպիսկոպոս Բեքմէյեան և Տ. ստեփան քահանայն ազատ են բոլորովին Արեւելքի նոյն թղթակցութեամբ յիշատակուած գայթակղեցուցիչ արարքէն։

Կ. Պոլիս, 18 դեկտ. 84 (ԿԻԿ)

Ստուգուած է թէ, Ներքին գործոց նախարար Բարձր. Լուսինի վաչա հեռագրած է վանայ կուսակալին, Ամեն. խորհրդան Հայրիկը Կ. Պոլիս զրկելու համար։

Պատր. Գեր. Տեղապահն երէկ չկրցաւ իւր բանակցութիւնը շարունակել Դատական գործոց նախարար վսեմ. Հասան Ֆէհմի վաչայի հետ, ըստ որում Ն. վսեմութիւնն իւր յեւրոպա ուղեւորութեանն առթիւ յոյժ զբաղեալ էր։

Զմիւռնիայէն եկած մասնաւոր նամակներէ կիմանաք թէ մեր Զմիւռնիացի ազգայնոց ստուար մեծամասնութիւնը կը բաղձայ Պատրիարքական աթոռին վրայ տեսնել զԳեր. խորհրդան արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի. Կըսուլի թէ Ն. Սրբապետութեան ընտրելութեան հաւանականութիւնն աստ ևս սկսած է զօրանալ, յորմէ հետէ Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրելութեան հաւանականութիւնը վերցած է, ազգային Սահմանադրութեան այն յօդուածին պատճառաւ, որ կը տրամադրէ Պատրիարքական ընտրելոյն լինել ի հօրէ Օսմ. հպատակ։

Երզնկայի առաջնորդ Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան իւր

փոխանորդէն և երզնկայի Բաղր. Ժողովէն ստացած մէկ գրութեան վրայ յայտնեք է Ազգ. Պատրիարքանի թէ, երզնկայի ընդհանուր դատախազութեան օգնականն՝ Եղեռնական խնդրոյ մ'առթիւ վկայութիւն տալու համար ի դատարան հրաւիրեք է չորս քահանայ, որք դեռ ներկայացած չլինելով, այս մասին հրահանգ կը խնդրեն Ազգ. Պատրիարքարանէն։

Վանէն Վիէննական լրագրի մը ուղղեալ նամակ մը մանրամասնօրէն պատմած է այն քստմեքի խժըժութիւններն, որք վերջին օրերս պատահած էին Պարսկաստանի Գաւառադ գաւառակին Հայաբնակ ինն գիւղօրէից մէջ, Նամակագիրն իւր պատմութիւնն ընելէ յետոյ կը յարէ. «Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի այս գեպքին այն տեղւոյն պատճառաւ, յորում պատահած է։ Գարատաղի Պարսկական նահանգն, որոյ կեդրոնն է Դաւրէժ, Ռուսիայէն բաժնուած է Երաւս գետով և յիւրաքանչիւր կամ յանի իրաւի այս խժըժութիւնն Ռուսական իշխանութեանը նախաձեռնութեան կը վերագրուի, կը որք փափաքին միջամտութեան առթիւ մ'ունենալու խաղաղութիւնը վերահաստատելու պատրուակին ներքեւ։»

Լրագրաց մէջ կարգացիք թէ, Պատմական Կարապետ աղայի դուստր և Մուրատ օղլու Յակոբ աղայի կին Հուրիկ դատ բացած լինելով Ալի պէյ անուն տէր մը դէմ, 600 ոսկոյ պահանջքի մը համար, հարկ եղեր է ասպանցել թէ, Հուրիկի արդարեւ Մուրատ օղլու Յակոբ աղայի կինն է։

Յայտնի է թէ այս մասին հոգեւոր իշխանութիւնը միայն կրնայ վկայել։ Արդ, կարգաւ թէ այդ վկայութիւնը տրուել է թաղային իշխանութեան կողմէ «Երմուխապետով» մը, և նկատելով որ այդ թաղը Գատըքէոյ պէտք է լինի և իմուխապետն ալ այն գիւղին թաղ. խորհրդէն տրուած, Մենք ալ կը հարցնենք թէ, Գատըքէոյի Թաղ. խորհուրդն իրաւասութիւն ունի՞ր այդպիսի վկայագիր մը տալու։

Կը հարցնենք թէ, այս չէ՞ր արդեօք այն Մուրատ օղլու Յակոբ աղան, որ Պոլիս Պատրիարքի օրով բանադրուե-

ցաւ այդ կինն ապօրէն կերպով առած նստած լինելուն համար։

Ահա Կրօնական Ժողովոյ խորին ուշադրութեան արժանի խնդիր մը, մանաւանդ Գատըքէոյի Թաղ. խորհրդոյ վկայագրի խնդիրն, եթէ իրօք տրուած է։

Գոհութեամբ կը լսեմք թէ՛ Աղղային երեսփոխան և բանաստեղծ՝ Մեծ. Ֆէլէկեան Սիմոն էֆ. իւր հայրենասիրական և կրօնասիրական ՅՕ ի մօտ երգերէն՝ մատենիկ մը կազմելով՝ «Թոշնեալ ծաղիկ» և «պանդուխտն» անուամբ, տպագրութեան յանձնեք է, որ քանի մը օրէն՝ իւր ամբողջութեամբ իւրյս սկիտի ընծայուի։

Կը յուսանք որ ազգայինք կը քաջալերեն հայրենասէր բանաստեղծն՝ պէտք եղած թուով այդ գրքէն սպառելով։

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Դուռ-Գալուսի Մայր Եկեղեցւոյ Պէշկեան և Լուսաւորչեան երկուս վարժարանաց Հոգաբարձութիւնս փափաքելով Լուսաւորչեան վարժարանի ձեռագործները վիճակահանութեամբ արդիւնաւորել և այնու դրամական նըպատ մը ընծանել երկուս վարժարանաց ազգատիկ մանկաւոյն, փութալան և պատուաւոր ազգայիններէ մասնաժողով մը կարգած է ի գլուխ հանելու համար վիճակահանութեան սոյն ձեռնարկը։

Հոգաբարձութիւնս պարտք կը համարի ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ ջերմագինս հրաւէր կարգաւ և ուսումնասիրական դպացմանց կոչում ընել այն ամէն ազգայնոց որք ազգատիկ մանկաւոյն կրթութեան ծաւալման փափաքող են ի սրտէ և խնդրել որ ինքնաշօթար նպատեն վիճակահանութեան սոյն գործին որոյ արդիւնքն թաղիս մանկաւոյն կրթութեանը սահմանուած է։

Պատուարժան Մասնաժողովոյ անդամք են։

Նաչիւր էֆ. Թաշատուրեան Ատեւնապետ. Միհրան էֆ. Իւսիլիճեան Ատեւնապետ. Համբարձում էֆ. Գալուսնօգեան Գանձապետ. Հմայեակ էֆ. Մաղլումեան Հաշուակալ. Յարութիւն էֆ. Եաղըճեան Աղղամ. Լեւոն էֆ. Գալանթեան Աղղամ։

Ի զխնաց Հոգաբարձութեան Երկուս վարժարանաց Ատեւնապետ Ատեւնապետ Սիմոն Հաւէր Մ. Յ. Մեքէն

17 դեկտ. 84

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 29 դեկտ.
Ծերակուտի և երեսփ. Ժողովոց նստաշրջանը փակեցաւ այսօր՝ հարկ եղած բոլոր վարկերուն քուէարկումէն յետոյ։

Մատրիտ 30 դեկտ.
Անտաղղիայէն եկած վերջին տեղեկութիւնը 1000էն աւելի ցոյց կուտան երկրաշարժէն մեռնողներուն թիւը։

ՀԱՅ ԹԵՅԱՎԱՃԱՌ

Թահթա Ժողո. աղբիւրն Ժող. Թիւ 70

Այս վաճառատուն՝ որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Զինաստանի և Ճապոնի բերքերէն այս անգամ գանաղաւեստով (չայ) բերել տուած է յատկապէս, և կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ, մանաւանդ գաւառացի Հայ քրօնասէրներէ որպէս զի հաճին գէթ մի անգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը, և թէ՛ գիներու ուժանութիւնը։

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Ղալաթիա, 19 դեկտ.

Ընթաց. Արժեք	
Օսմ. Գոնու. գոյուեցաւ)	8, 58
» » բացուեցաւ) գ.կ.	8, 58
» » կէս օրին)	8, 57
Եղիպտ. միացեալ Օսմ. Ռ.	70, 22
Բուսիլի երկաթուղի. Փր.	44, 50
Թրամիլէյ Օսմ. Ռ.	292 1/2

Ընթաց. Դրամ	
Օսմանեան ոսկի զրք.	100
Անգլիական »	110 20
Գաղղիական »	87 50
Բոլ »	90 5
Գրիմից »	51 10
Գաւաթն թուղթ »	8 75
» արծաթ »	39 10
Մէճիտի տարբ. »	108 4
Վեցնոց »	102 50
Հինգնոց »	102 55
Մէթալիք »	99 10
Մանր մէճիտ »	101
Քառորդ »	105 20
Ռուսական 5 ֆրանքնոց »	74

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ՄԵՇ ՄԻՋՈՅՅԵՐ

Պ. տը Սիմէղի ըսածին համեմատ Բէթրօ-Գալուսի դրեակը հասաւ հետեւեալ օր կէս օրէն ետքը։ Առանց եռանդի ընդունուեցաւ սակայն սովորական քաղաքաւարութեամբ և չափաւոր անտարբերութեամբ։

Պարոնուհին շուտով տեսաւ որ Բէթրօ իրաւի սովորական մարդ մը չէր և հակառակ իւր կանխակալ կարծեաց Պրէզիլեացին իւր պարկեշտ նայուածքով, համարձակութեամբ եւ ուղղամտութեամբ ճշմարիտ համակրութիւն մը ներշնչեց անոր։

Եւ այս երկտասարդը որ ամեն փափկութիւն ունէր, եւ անարժան բաներու նկատմամբ խիստ էր եւ անաչառ, ինչպէս եղած էր որ իւր ամուսնոյն բարեկամն էր, անշուշտ Պ. տը Սիմէղ զայն խաբած էր ինչպէս խաբած էր զինքը (տիկինը)։

Եւ թէ եւ Բէթրօյի համար մասնաւոր համակրութիւն մը կ'իզար, սակայն բնաւ չմոռցաւ որ իւր ազնիւը Գալուսի հանձնէսը կը սիրէր և ինքն պարտաւոր էր գերել լինել Պ. Լակարտի գմաց որպէս զի առաջագրեալ գործը կարենայ շարունակել։

Երեք օր ամբողջ բնաւ խօսք չեղաւ։

Պարոնուհին շուտ կ'աւանդէր։

— Պիտի հասկնայ վերջապէս որ յայս չկայ, կ'ըսէր ինքնիրեն տիկինը Պրէզիլեացին վրայ խօսելով։

— Ժամէ մը ի վեր արդէն մտիկ կ'ընեմ։

— Ես անանկացեալ եմ։

— Բնաւ չեմ դարմանար։

— Չեւրս մնացածը պարտքս չկրնար երբէք գոյել։

— Դհ ուրեմն, ի՞նչ կուզէք որ ընեմ, եղեռնագործութեամբ ստացուած հարստութիւն մը այսպէս կըլալ։

— Ահ, անցելոյն վրայ դուք կը խօսիք, ըսաւ պարոնը իւր կատաղութիւնը հաղիւ բռնելով։

— Դուք կատիպէք զիս, ինչո՞ւ համար իմ միայնութեանս խաղաղութիւնը վրդովելու եկաք։

— Տիկին պէտք է որ Հանրիէթ Բէթրօ-Գալուսի հետ ամուսնանայ, որուն մեծ գումար մը պարտական եմ։

— Ահ, զարմանալի չէր այդ... ո՞վ գիտէ թէ ձեր և այդ մարդուն միջեւ ուրիշ բան մը չկայ, ինչ գոխալին բան։ Ուրեմն ձեր պարտքերը ձեր ազնիւ միջոցաւ պիտի վճարէք, շարունակեց նա բարկութեամբ, և դուք կը համարձակիք այսպիսի բան մը ըսել ինձ որ իւր մայրն եմ։

— Դուք իմ բոլոր խօսքերս կը խեղադիւրեք, բան մը հասկնալ չէք ուզեր։

— Աւաղ, պարոն ընդհակառակն շատ թաղկ կը հասկնամ։

— Ահ, կրկնեց նա բարկութեամբ, և միթէ կը կարծէք որ ես այնպիսիներէն եմ որոնք մինչեւ իրենց վերջին շապիւքը իրենց պարտատէրներուն կը թողուն և

ԳՐԱՆՈՒՆԴԱՆՈՒԹՅԱՆ
Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արգայ հասարակութեան և բոլոր գրականական լինելով Ո. Յ. Պէրպէրեան էֆէնդի բոլոր գործոց, զինքն փափաքողներն կը հրաւիրուին զիմեյ յիշեալ փաճառատուն որ ի Պոլսոյ Գոթիկ-Գարու Համիտիէ ճատաւէի թիւ 34:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆԻՔ

Մ. Գ. ԱՍԲԱՆԱԶԵԱՆ
ԴՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Նոր Գրութեան)
Մասն Ա. ՈՃ
Հատոր Ա. 10 շէշ
Բ. 10 շէշ
Բանալի 15 շէշ

Գ. Վ. ՄՈՒԱՆՉՏԵԱՆՅ.
ՀԱՄԱՎ-ՀՈՏՈՎ

Հայկական գուռաց տեղագրութեան, վերականգնութեան, գեղեցիկան երգեր և այլն պարունակող խիստ հետաքրքրական և կարեւոր մի գործ, որոյ գինն է 10 շէշ:

Յ. Արամեան և Ընկ.

ԿՐԹԻՈՐ ԱԶԴ

Պոլսոյ մեծ մաքսի կարգ թիւ 46 Զ. Թորոսեան և Ընկ. նոր բացած են վաճառատուն մը, ուր Հայ. Գաղ. Թուրքերէն ամէն տեսակ գրեանք. Աշխարհացոյց և գործակալան պիտոյք և թղթեր, խիստ աժան գներով կը ծախուին և նաեւ Եւրոպական հետաքրքրալարժ գրութեան, ամէն տեսակ օրացոյց և Պաշտօնա 1885. Մայրաքաղաքէն և Պաշտօնէն տրուած յանձնարարութիւնք փութով և ճշգրտութեամբ կը կատարուին. վաճառմունք միշտ կանխիկ:

ԸՆԴՐԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑ

1885 Տարւոյ

Սեփականութիւն

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի

Գին 3 դահեկան

Տպագր. Գ. Պաղտատեան (Արամեան)

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան, միջնաբերդ թիւ 49. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը և բոլոր հայ գրականաց քով:

ՀԱՄԱՆՈՏ

ԸՆԴՀԱՆՈՐ ՊԱՏՄԱՌԻՒՆ

Դպրոցաց համար
Հին պատմութիւն Արեւել ժողովրդոց
Հարց Ա.
Երկրորդ տարգրութիւն
Յօդինեյ Մ. Մանուէան
Կը գտնուի ամեն հայ գրականաց. և այլ. քով. գին 6 շէշ:

ՊԱՏՄԱՌԻՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄԱՌԻՒՆ

Հեղինակ
ՏՈՒԹ. Տ. Ս. ՓԵՇՏԻՄԱՆԱՆ
Բազմահմուտ Տըքթորը մարդկային պատմութեան և ծաղկի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այր երկարութեան մէջ, որ մաքու թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է: Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գինն է 35 շէշ է, կը վաճառուի Պոլսոյ, Գաղթական գրատունը, Ղաւթի, Գաղթական վաճառքի էֆէնդի թղթականատնոց, և Բերու, Լուրէնց և Բէյք գրատունը:

ԿՈՒՆԵՑԻՒՄ ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏ Ի ԹՈՒՐԿԵՐԵՆ
Աշխատատեղը

Մեհմեթ Զեյթին և Մեհմեթ Ալէքսան
Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան
Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գրքէֆէ Պաշտօնէան
Այս բառարանն, պարունակած արեւմտական և գիտական բառերու հոսիւթեամբ, բացատրութեանց յոռակութեամբ, իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած ֆրանսերէն-թուրքերէն բառարանի վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրութիւն օտարազգեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տեսող առ տեսող ի լոյս կը ընծայուի Արամեան տըպարանէն:

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տեսող առ տեսող հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատորին 19 րորդ տետրն եւս հրատարակուած է եւ կը վաճառուի ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած լինելով բաժանորդագրութիւնը փակուած է:

ՈՒՆԵՑԻՒՄ ԿԱՄՔԱՅԻՆ

ԼԵՆՆԱՅԻՆ ԱՌԱՄ Ի ԿԻՆԻՒՄ

Ն Կ Ս Ր Ս Գ Ի Ր

Տեղւոյն, Կենտրոն, Բաժանմունք
և Լեզուաբանական

Գրեց Յ. Յ. Ալլահաբեկեան

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս եկած լինելով, կը վաճառուի ամեն գրականաց քով, ի գին 10 դահ. հեկանի:

— 0 —

Ծ Ա Ղ Ի Կ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մասն Բ.

Ի պէտս վարժարանաց

Աշխատատեղաց Ե. Մանուէան

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատուածներ և հրահանգիչ բարդատուութիւններ կան:

Կը ծախուի Բ. Դաւիթեան և Վ. Մարգարեան գրատուններ և ուրիշ գրականաց քով գին 8 շէշ:

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պաղք-բազար Թահմիզ փողոց թիւ 59
ճիշդ դեմ առ դեմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, սրպիսիք են, խահվէ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինիւր), շաքար, թրիւթէի, Մարսիլիոյ և Հօլանտայի, այլեայլ տեսակ ըստարմաշէթներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ. Սիպրի թարմ խորշաքօյի և ճէնսօյի մաքարօն ու չէհրիէ. բրինձ՝ Մախսուսէ և Բիզօն առաջին կարգի. սնունդեղեն և խմորեղենի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. ֆանտայ եւ Այվալըքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ, քարիւղ (կազ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներով լաւագոյնն այն պիտանի բաներու՝ որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

Աղաւթի ԶԿԱՅ

ՓՈՒՆԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կոստա Լալէի ճամիի դէմ թիւ 13 մի նոր դեղարան բացուած է, ուր դեղագործը կը պատրաստուին փութով եւ մանաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ եւրոպայէ եկած տմեն տեսակ պատրաստ դեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, որոքս նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մանաւանդ նիւթական մեծ շահագրութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտռածն ճշգրտապէս գտնելու համար դատապարտուած են հեռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախողները գնոց չափաւորութեան հետ դեղորէից ընտրութեամբ գոհացնեն իրեն սկզբունք ընտրող սոյն Տ. Ալլահաբեկեանի դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հռչակաւոր եղած է Եֆէնի-ճամի Բօլթախանէի դէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է Կոստա Լալէի ճամիի դէմ թ. 13:

Սոյն փոխադրութեան առթիւ եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թարմ հանգային շերեր, Պորտոյի եւ Մալակայի գինիներ, զանազան ըմպելիք, անուշամհուր, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր ԶԿԱՅ իւրի մանաճիւղով, եւ յիշուի յաճախողք զմայլած են ապրանք ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնաց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հռչակաւոր բժիշկներ, ինքրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լուր տրուի ժամանակին:

Ղալաթի հանրաժանօթ վաճառական Միհասեան էֆէնդի որդի Տօքթօր Միհասեան էֆէնդի բարեհաճած է արդէն ուրբաթ օրը ձրիարար դարմանել աղքատներն:

Ա. Զ. Գ.

Ղալաթի ձուրէ կը ծախուի նաեւ Պահլէ-գարու շրաւաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներուն խանութը:

Իբրեւ որսի խեղճ թռչուններ ծաղի մը մէջ անօթութեանէ կը ճաթին: Անել վիճակի մը մէջ եմ, պէտք է որ անկէ դուրս ելլեմ ինչ գնով ալ որ լինի: Ա՛հ, դուք ուսերնիդ թօթուեցիք և քիչ մը առաջ ըսի ձեզի թէ՝ կատաղի կուի մը պիտի սկսի մեր մէջ, Զգուշացէք տիկին, զգուշացէք, ծայր աստիճան անձկութեան մէջ եմ, խնայելու բան մը չունիմ: Քանի որ հոս էք, բաւական խնայողութիւն ըրած էք, գիտեմ և ձեր սեփականութեանը իւր արժէքը եռապատկած է, ըսէք տեսներ զիս այս անգունդէն աղաւթիւ համար ձեր աւելցուցած գրամները կուտա՞ք ինձի, և վերջերը պիտի տաք ինձի ձեր ագարակները, ձեր անտառները, ձեր լեղեակը ի փոխարէն այն նորանոր փոխառութեանց զոր ընելու պիտի ստիպուիմ: Ես՝ ալ Սիմէզ պարոնն եմ և դուք իմ կինս էք վերջապէս դատական վճռով մը իրարմէ բաժնուած չենք: Ե՛հ, ուրեմն պատմականեցէք, ի՞նչ կուզէք ընել ինձի համար:

— Ոչինչ, պարոն ոչինչ պատասխանեց պարոնուհին սանձ լեզուաւ մը, իրաւ է քիչ մը դրամ աւելցուցած եմ և Վօքսըրի կալուածը իւր արժէքն աւելցուցած է, սակայն դրամ, ագարակ, անտառ դիւրեկ ինձ չեն պատկանիր:

— Ա՛հ, այո, ձեր դաւանները կան, ըսաւ ալ Սիմէզ հեգնելով:

— Իմ դաւաններս պարոն Վօքսըրի մէջ բան մը չունին, իսկ եւ Հանրիէթ իրենց մօրը նման աղքատ են:

Պարոնը կեղծ ժպետ մը արձակեց:

— Բացատրութեան կարօտ է ըսածնիդ, ըսաւ

նա, կը հաճի՞ր այդ բացատրութիւնը տալ:

— Սիրով, Պ. տը Սիմէզ գողցուած հարստութիւն մը յափշտակեցիք դուք, Վօքսըրի կալուածը արդար և օրինաւոր հատուցման մը սահմանուած էր: Եթէ ձեր դաւաններուն հարստութիւն մը չեմ տար, դոնէ կուղեմ անոնց պատիւը պահել: Վօքսըրը մերը չէ, Բաժանառութի մարդիկուհեւոյն և իւր որդւոյն կը պատկանի. . . ես խնամակալ մ'եմ միայն, աղջիկս և ես մեր նախնեաց այս բնակարանէն պիտի ելլեմ այն օրը յորում մարդիկուհին կամ իւր որդին իւր ժառանգութիւնը դալ պահանջել:

Պարոնը շատ յուզուեցաւ, կինը կատաղի հարուած մը տուաւ անոր, պարոնուհին համոզուեցաւ այսպէս ըլլալուն, չգոյն յուզում մը տեսնալով անոր վրայ:

— Տիկին պարոնուհի ըսաւ նա, վիճաբանութիւնը այսօր չչարունակենք, ձեր տրամուդութիւնը դէշ կը տեսնեմ և կը վախճամ որ դձեղ կը հոգնեցնեմ: Սպասե՛ք Պ. Բէթթօ-Բասթօռային, յայնժամ կը յուսամ դուք լաւ պիտի հասկնաք թէ Հանրիէթի ամուսնութիւնը այս երկատարեղին հետ ամեն կերպով փափաքելի է:

Այս խօսքերուն վրայ պարոնը իւր կինը քաղաքավարութեամբ բարեւեւ իրար նման անոր զոր ըրած էր սենեակ մտնելու առաջ, դուրս ելաւ:

— Ի՞նչու առական, ըսաւ ինքնիւրեւ պարոնուհին գլուխը ձեռաց մէջ գնելով: